

„A sport a nagydiplomácia legjobb előfutára”

Interjú dr. Aján Tamás sportdiplomátával, a Nemzetközi Súlyemelő Szövetség (IWF) elnökével, a NOB tiszteletbeli tagjával

“Sport is the Best Precursor of Grand Diplomacy”

Interview with Dr Tamás Aján sports diplomat, President of IWF and Honorary Member of IOC

Aján Tamás és felesége, Aján Márta Thomas Bach NOB elnökkel

■ Folyamatosan utazik, most éppen a XXIII. Téli Olimpiai Játékokról, Dél-Koreából tért haza. Hogy érezte magát, mit tapasztalt?

– Állandó mozgásban vagyok. Ez az életformám immáron több mint 50 éve, és így teljes az életem. Nagyon örülök neki, hogy olyan munkát végezhetek, amely egyben a hobbi is. A pjongsangi olimpiáról csak szuperlatívuszokban beszélhetek. Összesen 12 nyári és 10 téli olimpián voltam jelen és az 1988-as szülői nyári játékokon kívül – amit azóta is a legjobban szervezettek tartok – ez volt az egyetlen, ahol semmilyen kritika nem érte a koreai házigazdát. De nem is érthette, mert megint kitétek magukért. Minden és mindenki a helyén volt, ráadásul Pjongsang örökre emlékeztető marad számunkra, hiszen itt nyerte Magyarország az első téli olimpiai aranyérmét. Büszke vagyok arra, hogy Magyarország, – a népességhez képest – a három legeredményesebb olimpiai nemzet közé tartozik. Csupán Svédország és Finnország előz meg minket – épp a téli olimpiai sikereiknek köszönhetően.

■ A sportdiplomáciában szerzett széles körű tapasztalatait egyetemi tanárként az ifjúsággal is megosztja. Van mit átadni.

– Valóban, 1965. április 15-e óta dolgozom a sportvezetésben. Nemzetközi szintre 1972-ben léptem ki és 1976-ban választották meg először a Nemzetközi Súlyemelő Szövetség (IWF) főtitkárának. Azóta négyévente mindig újraválasztották egészen 2000-ig, amikor a főtitkári után az elnöki tisztségre kaptam bizal-

mat. Ezt a pozíciót tartom immáron az ötödik ciklusban, ezúttal 2021-ig. A nemzetközi sportnak három fő pillére van: a Nemzetközi Olimpiai Bizottság, az állami sportirányítás és a nemzetközi szövetségek – nekem mindháromban volt és van módomban részt venni.

Az IWF-beli munkámmal párhuzamosan a Magyar Olimpiai Bizottság főtitkáráként dolgoztam hosszú éveken át, illetve 2000-ben NOB-tagnak választották. Büszke vagyok arra, hogy jelenleg, tiszteletbeli tagként is számítanak tapasztalataimra, adnak a véleményemre. Mindig életcélnak tekintettem, hogy megszilárdítsam a súlyemelés és a Nemzetközi Súlyemelő Szövetség presztízsét és helyét az olimpiai mozgalomban. A súlyemelés alapsportág, erőfejlesztés céljából minden sportban használatos. Olimpiai jelenléte számomra megkérdőjelezhetetlen. Sportdiplomataként végigjártam a ranglétrát; van miről mesélnem. A Budapesti Corvinus Egyetemen több diplomáciai tematikájú kurzust is tartottam. Rendkívüli módon ösztönzött, hogy egyetemi szinten hallgatókkal foglalkozhattam, hiszen nekem is mindig alaposan fel kellett készülni az előadásokra. Örömmel szolgál látni az érdeklődő arcokat és a lelkesedésüket a szakma iránt. Fontosnak tartom, hogy a fiatal generáció se feledje el azokat, akik meghatározóak voltak a magyar sport történetében. Puskás Öcsire mindenki emlékszik, akivel egyébként nagyon szoros baráti kapcsolatot ápoltam. De meg kell emlékeznünk olyan kiemelkedő személyiségekről is, mint Csa-

■ You travel a lot. You have just returned from the 23rd Olympic Winter Games in South Korea. How did You feel and what did You experience there?

– I am always on the move. This has been my lifestyle for over 50 years and that is what makes my life complete. I am very glad that I can do the work which is my hobby at the same time. I can only talk in superlatives about the Olympics in PyeongChang. Altogether I have participated in 12 Summer and 10 Winter Olympics, and apart from the 1988 Summer Olympic Games in Seoul – which I still consider the best organised ever – this latest one was the only event where no criticism was expressed regarding the Korean hosts. And there could not be, because they did again extremely well. Everything and everybody was at the right place, and we will always remember PyeongChang, because Hungary won its ever first gold medal of the Winter Olympics. I am very proud that Hungary – considering its population – is among the three most successful nations in the Olympic Games. Only Sweden and Finland precede us – due to their successes at the Winter Olympic Games.

■ As a university professor, You also share with the youth Your extensive experience gained in sports diplomacy. There is plenty to impart.

– Indeed. I have been working in sports leadership since the 15th of April 1965. I entered the international scene in 1972 and I was

A dél-koreai miniszterelnök kitüntetést ad át, 1989

nádi Árpád, Kárpáti Rudolf, Kovács Pál, Gerevich Aladár. De hogy ne csak a régiéket említsem, büszkék lehetünk minden sportolóra, akik öregbítették hazánk hírnevét. A sport mindig is elől járt abban, hogy országok és népek közeledésében megteremtse az első lépéseket. Gyakran a sport segíti elő a diplomáciai kapcsolatok felvételét.

■ Említene olyan példákat, melyekben részt vett, amikor a sportkapcsolat megelőzte a diplomáciai együttműködéseket?

– Magyarország és Japán között például az első kapcsolat a második világháború után a magyar birkózóküldöttség volt. A szocializmusban én voltam az első állampolgár, aki hivatalos látogatást tehetett Dél-Koreába. Akkori és későbbi fáradozásaimat a magyar–dél-koreai kapcsolatok kiépítése érdekében a dél-koreai államelnök kitüntetéssel ismerte el. Tajvanhoz, Izraelhez, vagy éppen Kazahsztánhoz, Etiópiához, Kubához is a sporton keresztül kerültünk közelebb. A sportdiplomácia a 70-es évektől újrászervezően fejlődik a világ minden pontján, jelentőségét egyre inkább elismerik.

■ Mennyire érdeklődnek külföldön a magyar sporttörténelem iránt?

– Világszerte sokakat foglalkoztat, hogy mi lehet a titka a magyar sport sikerének. Tényleg szerencsés vagyok, hogy a munkámból adódóan sokat utazom, és általában előadásra is felkérnek. Szívesen beszélek arról, hogy mennyire tehetségesek a magyarok. A sportoktatási rendszer mellett fontos tényező a jó szervezeti felépítés is. A sportedzői oktatást folyamatosan fejleszteni kell, és szükség van a sporttal foglalkozó legkülönbözőbb szakemberekre. A magyar sportdiplomáciának volt, van, és mindig is óriási tekintélye lesz. Én mindig azt tartottam szem előtt, hogyan tudom az ország javát szolgálni. Ahová sikerült eljutnom, mindenhol pozitívan fogadták a közeledést. Volt, hogy a megjelenésünk után a kultúránk iránt is megindult az érdeklődés. A sport fantasztikus módon tudja alakítani a kapcsolatokat. Ha vissza-utazunk időben a hidegháborús időszakba, az 50-es, 60-as évekbe: amikor a legkeményebb időszak volt, a sportkapcsolatok akkor is éltek. Tavaly Magyarország több nagy nemzetközi sporteseményt rendezett, ezek hatása óriási. Azt vallom, hogy nyissuk ki az ajtókat, és tárjuk ki ablakainkat. Ha megnézzük a statisztikákat, 2017-ben turisztikai szempontból is az egyik legsikeresebb évet zártuk.

■ Számos kutatás bizonyította már, hogy a sport fejleszti a jellemet és a koncentrációképességet.

first elected to the Secretary General of the International Weightlifting Federation (IWF) in 1976. Since then I had always been re-elected every four years until 2000, when I was honoured with the trust to become the President of the Federation. I hold this position now in the fifth cycle, this time until 2021. International sports have three main pillars: the International Olympic Committee (IOC), government sports authorities and the International Federations. I have had the opportunity to work in all three areas. Parallel with my activity at IWF, I worked as the Secretary General of the Hungarian Olympic Committee for many years, and in 2000 I was elected a member of IOC. I am proud that today my experience is still required and my opinion is appreciated when I am an Honorary Member. I have always considered as my life goal to strengthen the prestige of weightlifting and the IWF and their place in the Olympic movement. Weightlifting is a basic sport and is used in all kinds of sports for force development. Its presence in the Olympic Games is unquestionable for me. As a sports diplomat, I have climbed the career ladder, and I have a lot to tell about. I have held numerous courses about diplomacy at the Budapest Corvinus University. I am especially inspired by teaching students at university level, because I always had to prepare for the lectures thoroughly. I am glad to see the faces of interest and their enthusiasm for the profession. I find it important that the young generation should not forget the ones, who were determining in Hungarian sport history. Everybody remembers Ócsi (Ferenc/Pancho) Puskás, with whom I used to be close friends. Yet, we also have to recall the memory of other outstanding people like Árpád Csanádi, Rudolf Kárpáti, Pál Kovács and Aladár Gerevich. But to mention not only the old ones, we can be proud of every athlete, who enhanced Hungary's reputation. Sports have always been a forerunner to make the first steps for the countries and peoples to get closer to each other. Often, sports contribute to establishing diplomatic relations.

■ Could You mention examples with Your participation, when sports relations preceded diplomatic cooperation?

– After World War II the first contact between Japan and Hungary, for instance, was the Hungarian delegation of wrestlers. In the socialist era, I was the first Hungarian, moreover East-European citizen, who paid an official visit to South Korea. My efforts then and later to build the Hungarian – South Korean relations were recognised by an award from the President of South Korea. We got closer to Taiwan, Israel or Kazakhstan, Ethiopia and Cuba through the sports relations, too. Since the 70s sports diplomacy has been boosting all over the world, and its importance is getting more and more acknowledged.

■ How interesting is Hungary's sports history to the world?

– All over the world many would like to know what can be the secret of the success of Hungarian sport. I am really lucky that due to my work I travel a lot and I am usually asked to give lectures. I like talking about how talented the Hungarians are. In addition to the sports

II. Erzsébet brit uralkodóval

education system, good structural network is also an important factor. Sports coach training has to be developed constantly and all kinds of experts dealing with sports are needed. Hungarian sports diplomacy had, has and will always have huge prestige. I have always kept in mind how I could serve the interest of my country. Wherever I could go the approach always met a positive feedback. Sometimes following our appearance the other country became interested in our culture as well. Sports can shape the relations in a fascinating way. If we go back in time to the 50s and 60s, the cold war era: when it was the toughest time, sports relations worked even then. Last year, Hungary held some grand international sports events, which has a huge impact. I think, we should profess to open the doors and our windows. If you look at the statistics, 2017 was one of the most successful years in terms of tourism, as well.

– A sport a modern társadalmak nagyon fontos része. A jó eredményhez nem elegendő csupán a tehetség és a felkészültség. 1896-ban, az athéni olimpián Hajós Alfréd két aranyérmét nyert. Leírta, hogyan készült fel, mit evett, mikor pihent. Edzésként a 13-14 fokos tengerben úszott. Az egyéni teljesítmény volt. Most is elsősorban a sportolót az érdek, de ma már ilyen komoly eredményeket nagyon nehéz lenne teljesen egyedül elérni. Kell egy jó stáb, az edző mellett orvos, masszőr, tanácsadók, menedzserek, és itt kell megemlítenem a sportpszichológusok munkáját is. A sportolót nem elég fizikailag felkészíteni, a szellemi koncentráció és stabilizáció is nagyon fontos, ha nem a leglényesebb szempont. A sportpszichológus bevonása hazánkban a 80-as évek óta terjedt el, és úgy érzem, egyre több szakembert szükséges képeznünk. Nagyon sokat tesznek azért, hogy a maximumot hozzák ki a versenyzőkből. Fontos, hogy mindig az erősségekre koncentráljanak. Ehhez példát szintén a súlyemelésből hoznék, ahol a két gyakorlatot: a szakítást és a lökést másodpercek, vagy a másodperc tört része alatt kell végrehajtani. Az erő kifejtést meg-

Numerous research has proved that sport develops character and concentration skills.

– Sport is an important element of modern societies. To achieve good results talent and preparedness are not enough. In 1896, at the Olympic Games in Athens Alfréd Hajós won two gold medals. He wrote down how he had been preparing, what he had eaten and when he had had a rest. As for training, he was swimming in the 13-14 °C sea. It was an individual performance. Even today, the merit goes for the athletes, but serious results could be very difficult to achieve alone. A good team is needed. Besides the coach there is the doctor, masseur, advisers, managers and I also have to mention the work of the sports psychologists. It is not enough to prepare a sportsman physically, mental stability and concentration are also very important, if not the most important aspect. Employing sports psychologists became widespread in Hungary in the 80s. I think more and more experts have to be trained. They do a lot to get the most out of the athletes. It is important to focus always on the strengths. I would bring an example from weightlifting again, where snatch and

előzi a technikai tudás és az agyban lejátszó-dó folyamatok.

Feleségével három gyermeket nevelt fel, akik a tanulásban és a munkában is komoly sikereket értek el.

– Mindnyájukra nagyon büszke vagyok. Ha már a tanulást említi, a nagyobb lányom még engem is lekörözött, ugyanis négy diplomát szerzett, és jelenleg Svájcban él a családjával. Többek között a genfi egyetem diplomáciai szakát is elvégezte. Ott tanult Kofi Annan volt ENSZ-főtitkár is. A férjét az egyetemen ismerte meg. Nemrég ünnepeltük kisunokánk negyedik születésnapját. Nemzetközi környezetben mozgó emberként gyakran belegondolok, mekkora kincs, hogy ő már pici kora óta gyakorolja az idegen nyelveket. Kisebbik lányom a sportot és a jogot ötvözte tanulmányában, ami manapság szintén nagyon keresett kombináció. Dolgozott is a szakmában, a sport-

Az Aján család Puskás Öcsivel

clean and jerk must be done in seconds or in split seconds. The physical effort, however is preceded by technical knowledge and the mental processes.

You and Your wife brought up three children, who have achieved great success both in their studies and in work.

– I am very proud of all of them. Talking about studies, my elder daughter has overcome me, because she got four degrees and now lives with her family in Switzerland. Among others, she graduated from the faculty of diplomacy at the University of Geneva. That is where Kofi Annan, former UN Secretary General studied, too. She met her husband at the university. We have recently celebrated our grandchild's fourth birthday. As a man moving in international circles I often think what a great fortune it is that this child can practice foreign languages from an early age. My younger daughter combined sports and

ban pedig ritmikus gimnasztikában jeleskedett. Most azonban egy új dologban találta meg igazán önmagát: sikeres ékszertervező lett. A fiam is két diplomát szerzett, ő egy multinacionális cég kelet-európai stratégiájával foglalkozó menedzsere. A családomon kívül azonban van egy „második családom” is, amelyre szintén büszkeséggel tekintek. 1976 óta az IWF főhatiszallása Budapesten van, ahol egy elkötelezett, hozzáértő csapat dolgozik az irányításom alatt – néhányan több évtizede –, akik nagy szaktudással az összes világnyelven el tudják látni a súlyemelés világszintű szervezésének egyre szélesedő körű feladatait.

Az idegen nyelvek az ön munkájához is elengedhetetlenek.

– Angolul és oroszul beszélek munkaszinten, de nem adnának el németül, vagy spanyolul sem. A nyelvtudásomat a folyamatos gyakorlás által tartom karban, hiszen az egész napos konferenciákon különösen nagy figyelemre van szükség. Persze nincs okom panaszkodásra, nagyon szeretem a munkámat, és ha úgy kívánja a helyzet, nem gond a napi 20 óra munka sem.

Végh Nóra Judit

law in her studies, which is a very much sought-after combination nowadays. She also worked in the profession and in sports she did rhythmic gymnastics. But now, she has found herself in a new field: she has become a successful

jewel designer. My son also got two degrees. He is the East-European strategy manager at a multinational company. But in addition to my family, I have a “second family”, which I am also very proud of. Since 1976, Budapest has been the headquarters of the IWF, where a devoted and professional team works under my leadership, some of them for several decades. They have great expertise and can attend to the ever broadening worldwide management tasks of weightlifting in all major languages.

Speaking foreign languages is also essential in Your job.

– I speak English and Russian at a professional level, but I can survive in German or Spanish, too. I keep my language knowledge in training by continuous practicing, as the all-day conferences require special focus. Of course, I have no reason to complain, I love my job and if it is needed I can work 20 hours a day without any problems.